

Нови Закон о бризи о старим лицима заснован на правима

Нови Закон о бризи о старим лицима ће поставити права старијих особа на прво место. Закон укључује Statement of Rights [Изјава о правима] за старије особе које приступају службама за негу старих лица. Овај информативни сажетак је преглед тих права на једноставном језику.

О Изјави о правима

Влада Аустралије мења аустралијанске законе о бризи о старим лицима. *Aged Care Act 2024* [Закон о бризи о старим лицима 2024] (the new Act) има Изјава о правима. Изјава објашњава која права имају старије особе када приступају службама за негу старих лица а које финансира аустралијанска Влада. Изјава о правима ће заменити досадашњи Charter of Aged Care Rights [Повеља о правима на бригу о старим лицима] од 1. новембра 2025. године.

Потпуна Изјава о правима из овог новог Закона се налази на крају овог сажетка.

Шта Изјава о правима значи за вас

Изјава о правима ће обезбедити да ви будете у центру бриге о старим лицима.

Изјава вам даје право:

- да доносите сопствене одлуке о вашем животу
- да се ваше одлуке не само прихвате, већ и поштују
- да добијете информације и подршку како би вам се помогло да донесете одлуке
- да пренесете ваше жеље, потребе и опредељења
- да се осећате безбедно и поштовано
- да се поштује ваша култура и идентитет
- да останете повезани са вашом заједницом

Независност, избор и контрола

Имате право да доносите ваше сопствене одлуке и имате контролу о следећем:

- које финансиране услуге неге старих лица користите
- како приступате финансираним услугама неге старих лица и ко их пружа
- вашем новцу и стварима

Имате право да добијете подршку како би донели ове одлуке уколико вам је потребно.

Такође, имате право да одлучите како ћете живети, чак и онда када постоји извесни лични ризик. На пример, избори у вези вашег друштвеног живота и блиских односа.

Коректан приступ

Имате право на коректну и прецизну процену да бисте сазнали које финансиране услуге неге старих лица су вам потребне.

Ова процена треба да буде обављена на начин који вам одговара. Процена треба да поштује вашу:

- културу и порекло
- лично искуство и сваку трауму
- когнитивна стања, као што је деменција

Такође, имате право да добијете врсту неге која вам је потребна и када вам је потребна. Ово укључује палијативну негу и негу за крај живота.

Безбедност и квалитет

Имате право на безбедне, квалитетне и коректне финансиране услуге неге старих лица које се према вама односе са достојанством и поштовањем.

Ово се односи на право приступа финансираним услугама неге старих лица које:

- цене и подржавају ваш идентитет, културу и порекло
- поштују ваше искуство, укључујући и сваку трауму
- које су приступачне и задовољавају ваше потребе
- у којима нема насиља, злостављања и запостављања

Имате право приступа финансираним услугама неге старих лица од:

- радника са одговарајућом обуком, вештинама и искуством
- пружаоца услуга који задовољавају све услове по законима о бризи о старим лицима

Уколико се не осећате безбедно када добијате негу старих лица, можете добити бесплатну подршку адвоката, социјалних радника и других специјалиста. Посетите интернет страницу [Attorney-General's website](#) за више информација у вези заштите од злостављања старијих особа.

Поштовање ваше приватности и информација

Ваш пружалац услуга мора да:

- поштује ваш личну приватност
- штити ваше личне информације, као што су информације о вашем здрављу и финансијама

- дозволи да изаберете када ваше личне информације могу бити дате неком другом, као што је на пример заступник или правник

Имате права да добијете податке и информације о својим правима и финансираним услугама неге старих лица које користите. Ово укључује и цену услуга.

Комуникација која задовољава ваше потребе

Имате право да:

- добијете информације на начин који разумете
- дате повратне информације

Имате право да комуницирате на језику или на начин који вам одговара. Ово се односи на коришћење преводилаца или помоћних средстава за комуникацију уколико су вам потребна.

Такође, имате права да се састанете са вашим пружаоцем услуга или вашом подршком на начин који вам одговара. Ово може да значи да се састанете током доба дана када вам највише одговара.

Подршка за брзо и коректно покретање питања

Када постоје питања у вези ваших финансираних услуга неге старих лица, имате право да:

- добијете подршку од вашег пружаоца услуга
- поднесете приговор без страха или да ћете бити кажњени
- добијете брз и коректан одговор на ваше приговоре

Подршка и повезаност са људима и заједницом

Можда вам буде потребна подршка да разумете своја права, донесете одлуке или поднесете приговор. Имате право да добијете подршку од стране независног заступника или неког другог кога одаберете.

Имате право да комуницирате са вашим заступником или особом за подршку када год желите.

Пружаоци услуга треба да поштују улогу особа које су вам важне. На пример, породица, пријатељи и неговатељи.

Имате право да останете повезани са:

- особама које су вам важне
- вашом заједницом, укључујући и учешће у рекреационим или културним активностима
- вашим кућним љубимцима

Аборицини и становништво Торес Страит острва имају право да остану повезани са њиховом заједницом, земљом и родним острвом.

Како да будете сигурни да су ваша права заштићена

Ваш пружалац услуга мора да разуме и следи Изјаву о правима. Уколико се то не ради, можете поднети приговор Complaints Commissioner [Комесар за приговоре].

Приговор се може поднети путем интернета, телефоном или писмом. Посетите интернет страницу [Aged Care Quality and Safety Commission website](#) за више информација.

Уколико вам је потребна подршка да поднесете приговор или добијете информације, позовите Older Persons Advocacy Network (OPAN) [Мрежа заступништва за старија лица] на 1800 700 600.

OPAN има бесплатне, независне и поверљиве заступнике да вам помогну.

Потпуна Изјава о правима из новог Закона

Доле у прилогу је потпуна Изјава о правима из одељка 23 новог Закона.

Независност, аутономија, оспособљавање и слобода избора

(1) Појединац има право да:

- (a) врши избор и доноси одлуке које утичу на живот појединца, укључујући у односу на следеће:
 - (i) финансиране услуге неге старих лица којима је појединцу одобрен приступ;
 - (ii) како, када и ко ове услуге пружа појединцу;
 - (iii) финансијске околности и личну имовину појединца; и
- (b) добија подршку (уколико је потребно) да донесе ове одлуке, и да се те одлуке поштују; и
- (c) преузима личне ризике, укључујући и тежњу за квалитетом живота појединца, учешћем у друштву и интимним и сексуалним односима

Равноправан приступ

(2) Појединац има право на равноправан приступ да се:

- (a) изврши процена потреба појединца за финансиране услуге неге старих лица, или поновна процена, на начин који је:
 - (i) културално безбедан, културално одговарајући, садржи свесност о трауми и информисаност о исцељењу; и
 - (ii) приступачан и одговарајући за појединце који живе са деменцијом или другим когнитивним оштећењем; и
- (b) одговарајући за палијативну негу и негу за крај живота када се захтева

Квалитет и безбедност финансираних услуга неге старих лица

(3) Појединац има право да:

- (a) се према њему/њој односе са достојанством и поштовањем
- (b) се према њему/њој поступа на безбедан, коректан и недискриминаторан начин; и
- (c) се цени и подржава идентитет, култура, духовност и различитост појединца; и
- (g) финансиране услуге неге старих лица буду пружане појединцу:
 - (i) на начин који је културално безбедан, културално одговарајући, садржи свесност о трауми и информисаност о исцељењу; и
 - (ii) на приступачан начин; и
 - (iii) и преко неговатеља старих лица, регистрованих пружалаца услуга, који имају одговарајуће квалификације, вештине и искуства

(4) Појединац има право да:

- (a) не буде изложен било ком облику насиља, деградирања или нехуманог поступања, искоришћавања, запостављања, принуде, злостављања или сексуално недоличног понашања; и

- (b) има квалитетне и безбедне финансиране услуге неге старих лица које се консистентно пружају у складу са захтевима одређеним за регистроване пружаоце услуга по овом Закону

Напомена: Одељак 1, део 4, поглавља 3 бави се условима за регистроване пружаоце услуга, укључујући захтеве који се односе на употребу рестриктивних мера и управљањем инцидентима.

Поштовање приватности и информација

- (5) Појединац има право да се:
 - (a) лична приватност појединца поштује; и
 - (b) личне информације заштите
- (6) Појединац има право да тражи, и да добије, податке и информације које се односе на права појединца по овом одељку и финансираним услугама неге старих лица којима појединац има приступ, укључујући и накнаде за ове услуге.

Комуникација усредсређена на особу и могућност да се покрену питања без последица

- (7) Појединац има право да:
 - (a) буде информисан, на начин на који појединац разуме, а у вези финансираних услуга неге старих лица којима појединац има приступ; и
 - (b) изрази мишљење о финансираним услугама неге старих лица којима појединац има приступ и да буде саслушан
- (8) Појединац има право да комуницира на свом језику опредељења или жељеним методом комуникације, уз коришћење преводилаца или помоћних средстава за комуникацију ако се захтева.
- (9) Појединац има право да:
 - (a) има отворену комуникацију и подршку регистрованих пружаоца услуга када се појаве проблеми у добијању финансираних услуга неге старих лица; и
 - (b) поднесе приговоре уз коришћење приступачних механизма, без страха од последица, а у вези добијања финансираних услуга неге старих лица појединцу; и
 - (c) да се приговори појединца обрађују правично и брзо

Заступници, важне особе и друштвене везе

- (10) Појединац има право на подршку заступника или друге особе по избору појединца, укључујући када користи или тражи да разуме права појединца у овом одељку, изрази мишљења појединца, доноси одлуке које се тичу живота појединца и подноси приговоре или даје повратне информације.
- (11) Појединац има право да улога особа које су важне појединцу, укључујући неговатеље, посетиоце и добровољце, буде призната и поштована.
- (12) Појединац има право на могућности, и помоћ да остане повезан/а (уколико појединац тако одабере) са:
 - (a) значајним особама у животу појединца и кућним љубимцима, укључујући безбедне посете чланова породице, пријатеља, добровољаца и других посетилаца тамо где појединац живи и посете члановима породице или пријатељима; и

- (b) заједницом појединца, укључујући и учешће у јавном животу и рекреацији, културалним, духовним и животним активностима; и
 - (c) а уколико је појединац Абориџинин или становник Торес Страит острва са заједницом, земљом или родним острвом
- (13) Појединац има право на приступ, у било које време појединац одабере, особи коју је појединац одредио/ла, или особи коју је одредила одговарајућа служба.